

Prikaz poslova špedicije pri uvozu robe iz Turske

Pišković, Petar

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:119:402420>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences -
Institutional Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

Petar Pišković

PRIKAZ POSLOVA ŠPEDICIJE PRI UVOZU ROBE IZ TURSKE

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2020.

Zagreb, 27. ožujka 2020.

ZAVRŠNI ZADATAK br. 5831

Pristupnik: **Petar Pišković (0135248804)**
Studij: **Inteligentni transportni sustavi i logistika**
Smjer: **Logistika**

Zadatak: **Prikaz poslova špedicije pri uvozu robe iz Turske**

Opis zadatka:

Opisati i objasniti glavne poslove špedicije, te prikazati ulogu špeditera pri uvozu robe. Opisati i objasniti specifičnosti poslova špedicije u međunarodnoj robnoj razmjeni s trećim zemljama. Izloženu materiju ilustrirati prikazom primjera iz prakse.

Mentor:

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

izv. prof. dr. sc. Ratko Stanković

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

ZAVRŠNI RAD

PRIKAZ POSLOVA ŠPEDICIJE PRI UVOZU ROBE IZ TURSKE

**OUTLINE OF THE FREIGHT FORWARDING OPERATIONS AT
IMPORTING GOODS FROM TURKEY**

Mentor: izv. prof. dr. sc. Ratko Stanković

Student: Petar Pišković

JMBAG: 0135248804

Zagreb, rujan 2020.

SAŽETAK:

Špedicija je specijalizirana djelatnost koja se bavi organizacijom dopreme i otpreme robe i ostalim poslovima vezanim uz to.

U radu je prikazana podjela špedicije te podjela poslova koje špediter obavlja. Zatim su navedene specifičnosti špediterovog posla pri uvozu robe iz treće zemlje te na kraju je prikazan praktičan primjer uvoza robe iz Turske.

KLJUČNE RIJEČI: špediter, organizacija prijevoza, uvoz robe

SUMMARY

Freight forwarding is a specialized activity that deals with the organization of dispatch and shipping of goods as well as other related job activities.

The paper presents the division of freight forwarding and the division of work performed by the freight forwarder. Then, the specifics of the freight forwarder's job activities at importing goods from a third country are listed, and finally a practical example of importing goods from Turkey.

KEY WORDS: freight forwarder, organization of transport, import of goods

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. POSLOVI ŠPEDICIJE	2
2.1. Nacionalna špedicija	4
2.2. Međunarodna špedicija	4
2.3. Tarifno – konjunktorni poslovi	5
2.3.1. Akvizicija.....	6
2.3.2. Istraživanje tržišta.....	6
2.3.3. Ponude i ugovori.....	6
2.3.4. Stručni savjeti i informacije	7
2.3.5. Intradacija	7
2.3.6. Refakcije, stimulacije i agentske provizije.....	8
2.3.7. Reklamacije	8
2.4. Operativni poslovi.....	8
2.4.1. Dispozicija i pozicioniranje.....	10
2.4.2. Disponiranje.....	10
2.4.3. Zaključivanje prijevoznih kapaciteta	11
2.4.4. Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava	11
2.4.5. Ugovaranje prekrcaja i skladištenja	12
2.4.6. Osiguranje robe u prijevozu.....	13
2.4.7. Predaja robe na prijevoz i ukrcaj	13
2.4.8. Prihvat robe i iskrcaj	13
2.4.9. Angažiranje inspekcijskih službi	14
2.4.10. Zastupanje u carinskom postupku	14
2.4.11. Aviziranje	15
2.5. Specijalni poslovi špedicije.....	15
2.5.1. Kontrola kakvoće i količine robe	16
2.5.2. Uzimanje uzorka.....	16
2.5.3. Praćenje transporta	17
2.5.4. Doleđivanje robe.....	17
2.5.5. Izdavanje garantnih pisama.....	17
2.5.6. Zastupanje u slučaju havarije	18
2.5.7. Naplata robe	18
2.5.8. Leasing poslovi.....	18

3. SPECIFIČNOSTI ULOGE ŠPEDITERA PRILIKOM UVOZA ROBE IZ TREĆE ZEMLJE	20
3.1 Općenito o carini	20
3.2 Osnovni pojmovi.....	21
4. PRIKAZ POSLOVA ŠPEDIČIJE U PRIMJERU UVOZA ROBE IZ TURSKE	24
5. ZAKLJUČAK.....	31
LITERATURA	32
POPIS SLIKA	33
POPIS TABLICA.....	34
POPIS PRILOGA.....	35

1. UVOD

Kako bi se uspješno obavio posao otpreme i dopreme robe neophodan je špediter. Njegov je zadatak organizacija transporta, odabir optimalnog puta , zastupanje u carinskom postupku i drugi poslovi s tim u vezi.

Prilikom obavljanja posla, vrlo je važno da špediter poznaje propise svoje zemlje i zemlje u koju se roba otprema. Također, od visoke važnosti u ovom poslu su poznanstva s drugim poduzećima i dobre veze s bankama, brodarskim agentima , carinskim ispostavama i ostalim sudionicima uvozno – izvoznog posla.

Ovaj rad je podijeljen u 5 cjelina:

1. Uvod
2. Poslovi špedicije
3. Specifičnosti uloge špeditera prilikom uvoza robe iz treće zemlje
4. Prikaz poslova špedicije u primjeru uvoza robe iz Turske
5. Zaključak

U drugom poglavlju definirana je špedicija, navedena je podjela špedicije na nacionalnu i međunarodnu, zatim podjela na tarifno – konjunkturne , operativne i specijalne poslove špedicije. Poslovi koji spadaju u prethodno navedene su također navedeni i pobliže objašnjeni.

U trećem poglavlju objašnjava se uloga carine koja je prisutna u svim segmentima kada se doprema roba iz neke države koja nije članica Europske Unije tj. kada se radi o uvozu robe iz treće zemlje.

U četvrtom poglavlju prikazan je praktičan primjer uvoza robe iz skladišta u Turskoj do skladišta u Hrvatskoj. Također prikazana je transportna ruta kao i sva prateća dokumentacija koja je bila potrebna kako bi ovaj uvoz bio uspješno obavljen.

U petom poglavlju dat je osvrt na posao špeditera te su navedena potrebna znanja koje špediter mora posjedovati kako bi uspješno obavljao svoj posao.

2. POSLOVI ŠPEDICIJE

Pojam špedicija dolazi od latinske riječi „expedire“ što u doslovnom prijevodu znači „odriješiti“, „urediti“, dok se u praktičnoj primjeni prevodi s „otpremiti“, „otpraviti“, „otposlati“. [1]

Špedicija je specijalizirana privredna djelatnost koja se bavi organizacijom dopreme i otpreme robe i svim drugim poslovima s tim u vezi. Stoga je špediter gospodarstvenik, registrirana, pravna ili fizička osoba koja se bavi organizacijom otpreme, dopreme, provoza robe svojih komitenata pomoću vozara, kao i drugim poslovima s tim u vezi. [2]

Špediter može obavljati poslove: [2]

- u svoje ime i za tuđi račun (kao komisionar)
- u tuđe ime i za tuđi račun (kao agent ili zastupnik)
- u svoje ime i za svoj račun (kao samostalni gospodarstvenik).

Cilj špeditera nije samo olakšati i osloboditi nalogodavca od raznih špediterskih poslova već i sebi olakšati poslove, tako je 1926. godine u Beču osnovana FIATA (eng. International Federation of Freight Forwarders Associations) – Međunarodni savez špediterskih udruženja . [3]

To je nevladina organizacija koja danas obuhvaća približno 40.000 špediterskih i logističkih poduzeća, te zapošljava oko 10 milijuna špeditersko-logističkih stručnjaka. Uloga organizacije je da unapređuje špeditersku djelatnost u svijetu, te da sudjeluje u radu drugih međunarodnih udruga, te drugim agencijama i institucijama UN-a pri donošenju različitih međunarodnih konvencija i dokumenata koji mogu utjecati na prijevoz robe i pružanje špediterskih usluga. [4]

Dokumenti koje je FIATA uvela su: [5]

1) FCR- FIATA-ina špediterska potvrda kojom špediter potvrđuje da je određenog dana u određenom mjestu primio robu u naizgled ispravnom stanju radi daljnje otpreme,

- 2) FCT- FIATA-ina transportna potvrda kojom špediter potvrđuje da je određenog dana u određenom mjestu, u točno određenom prijevoznom sredstvu u prividno ispravnom stanju primio robu radi daljnje otpreme,
- 3) FBL- FIATA-ina teretnica za intermodalni transport, teret se prijevozi cijelim transportnim putem samo s jednom prijevoznom ispravom bez obzira na broj korištenih prijevoznih sredstava različitih prometnih grana,
- 4) FWR- FIATA-ina špediterska skladišna potvrda – prenosiva isprava (osim ako je na njoj naznačeno da je neprenosiva) kojom se potvrđuje da je određenog dana, u određenom mjestu, u određenom skladištu roba uskladištena u prividno ispravnom stanju,
- 5) SDT- FIATA-ina potvrda za prijevoz opasnih tvari kojom špediter potvrđuje da su opasne tvari pravilno pakirane i u takvim količinama da se mogu miješati s drugom robom bez opasnosti za ljude i okolinu te
- 6) FFI- FIATA-in obrazac u kojem se upisuju upute špediteru za uspješno izvršenje posla.

Poslovi špedicije su mnogobrojni i kompleksni pa je unutar špedicijske djelatnosti došlo do određene podjele rada. S obzirom na raznolikost i obujam poslova nije moguće baviti se svim oblicima i vrstama špediterskim djelatnostima. Poduzeća se zbog toga orijentiraju na određenu vrstu špedicije, koje se mogu podijeliti prema: [6]

- prostornom djelokrugu (nacionalna i međunarodna špedicija),
- osnovnom obilježju djelatnosti (lučka, kontinentalna i granična špedicija),
- obujmu djelatnosti (velika, srednja i mala špediterska organizacija),
- vrsti prijevoza (sporovozna, brzovozna, ekspresna, vagonaska, zbirna, masovna špedicija),
- glavnom prijevoznom sredstvu (pomorska, riječna, zračna, željeznička i kamionska špedicija),
- predmetu otpreme (špedicija drva, namještaja, rudače i tako dalje),
- prometnom smjeru (špedicija za Zapadnu Europu, Daleki istok, Južnu Ameriku i tako dalje).

2.1. Nacionalna špedicija

Nacionalna špedicija bavi se isključivo organizacijom otpreme i dopreme robe unutar granica države i koja se pritom služi domaćim prijevoznim sredstvima. Nacionalna špedicija organizira otpremu i dopremu robe: [1]

- U istom mjestu („loko špedicija“, nacionalna špedicija u užem smislu)
- Iz jednog u drugo mjesto iste države („međumjesna špedicija“, nacionalna špedicija u širem smislu).

Nacionalni špediter ne može obavljati posao otpreme i dopreme u međunarodnom prometu, dok međunarodni špediter može redovito obavljati špeditersku djelatnost u nacionalnom prometu. U Hrvatskoj djeluju dva tipa nacionalne špedicije, a to su čisti tip špediterske službe u nacionalnom prometu i mješoviti tip špeditersko prijevozne službe. [1]

2.2. Međunarodna špedicija

Pod međunarodnom špedicijom podrazumijevaju se gospodarske (privredne) usluge vanjskotrgovinskog prometa, odnosno organizacija: [1]

- 1) Otpreme robe iz vlastite zemlje u stranu zemlju (izvozna špedicija),
- 2) Doprema robe iz stranih zemalja u vlastitu zemlju (uvozna špedicija) i
- 3) Provoza robe između stranih zemalja preko vlastite (tranzitna ili provozna špedicija)

Međunarodni špediteri blisko surađuju i održavaju poslovne veze s vozarima svih vrsta u međunarodnom prometu (željeznicama, cestovnim i zračnim prijevoznicima, pomorskim i riječnim brodarima), carinskim upravama, s osigurateljima i drugim sudionicima prijevoznog pothvata. Zbog toga međunarodna špedicija zahtjeva veći stupanj obrazovanja stručnog znanja, veće radno iskustvo i poznavanje jezika. [1]

Međunarodnu špediciju može se podijeliti na tri glavne vrste s obzirom na teritorijalno obilježje poslovanja: [3]

- Lučka (pomorska) špedicija – bavi se organizacijom otpreme, dopreme i provoza robe pomorskim prijevoznim sredstvima. Lučke špeditorske tvrtke nalaze se na refrakcijskim točkama dviju ili više prometnih grana te maju veliku važnost u multimodalnom, odnosno kombiniranom transportu.
- Kontinentalna špedicija – bavi se isključivo ili pretežno organizacijom otpreme, dopreme i provoza robe kopnenim prijevoznim putovima i to u željezničkom prometu, cestovnom prometu ili u unutarnjoj plovidbi.
- Granična špedicija –glavi dio poslovanja granične špedicije odnosi se na obavljanje carinskih i drugih poslova s tim u svezi oko otpreme izvozne, dopreme uvozne i provoza robe unutar nacionalnog carinskog područja. Nalazi se na graničnim prijelazima otvorenim za međunarodnim promet robe.

2.3. Tarifno – konjuktorni poslovi

Tarifno-konjuktorni poslovi obuhvaćaju sve aktivnosti koje špediter, odnosno za to specijalizirani odjel špeditorskog poduzeća, poduzima radi: [3]

- Unaprijeđenja tržišne pozicije
- Pružanja stručne pomoći komitentima
- Pružanja stručne podrške operativnom sektoru tvrtke.

Tarifno-konjuktorni odjel u stručnom smislu pokriva sve elemente špeditorskih poslova, a sastavljen je od komercijalista, stručnjaka za pojedine vrste prijevoza i stručnjaka za carinska pitanja. Najvažniji tarifno–konjuktorni poslovi vezani su uz sljedeće pojmove: [3]

- akvizicija,
- istraživanje tržišta,
- ugovori i ponude,

- stručni savjeti i informacije,
- instradacija,
- refakcije, agentske provizije i
- reklamacije.

2.3.1. Akvizicija

Akvizicija predstavlja skup aktivnosti koje špediter poduzima radi privlačenja odnosno pridobivanja novih komitenata i novih poslova. Izbor i način provedbe tih aktivnosti odražava njegovu poslovnu filozofiju i strategiju nastupa na tržištu. Glavne pretpostavke za uspješnu akviziciju su: [3]

- Istraživanje i praćenje tržišta
- Konkurentne cijene usluga
- Kvalitetna i cjelovita ponuda usluga špeditera
- Odgovarajući pristup potencijalnim korisnicima usluga
- Poslovi špeditera

2.3.2. Istraživanje tržišta

Istraživanje tržišta ima veliku važnost jer predstavlja prikupljanje informacija o poslovnim aktivnostima subjekata ponude i potražnje prijevoznih kapaciteta. Subjekti ponude prijevoznih kapaciteta su terminali, robno-transportni centri, prijevoznici, luke itd., a subjekti potražnje prijevoznih kapaciteta su uvoznici i izvoznici. Osobni kontakti s poslovnim ljudima, neposredni kontakt sa subjektima ponude i potražnje, međunarodni sajmovi itd., samo su neki od potencijalnih izvora poslovnih informacija za svakog špeditera. [3]

2.3.3. Ponude i ugovori

Temeljem upita komitenata koji može biti usmeni ili pismeni, špediteri su dužni izraditi ponudu sa svim elementima i određenim rokom valjanosti ponude. Ponude špediterskih usluga mogu se odnositi na određeni posao, konkretno na uvoz ili izvoz određene pošiljke, a može biti i općenita, usmjerena prema svim pošiljkama određenog komitenta. [3]

Ugovor o obavljanju špediterske usluge uređuje sve pojedinosti poslovnih odnosa špeditera i komitenta, a sadrži sljedeće osnovne elemente: [3]

- Ugovorne strane
- Predmet ugovora
- Cijena i način obračuna
- Uvjeti plaćanja
- Datum stupanja na snagu, rok važnosti i otkazni rok
- Odredba o primjeni općih uvjeta poslovanja
- Pečat i potpis ovlaštenih osoba kod ugovornih strana.

2.3.4. Stručni savjeti i informacije

Špediter je po prirodi svog posla vrstan poznavalac i praktičar tehnologije prometa svih prometnih grana, kao i stručnjak za prometne, carinske i vanjskotrgovinske propise. Također, kroz svoje poslovanje špediter ima stalan uvid u stanje ponude i potražnje na tržištu prijevoznih kapaciteta, te u aktualne uvjete odvijanja prijevoza roba u međunarodnom prometu. Špediter je stoga nezaobilazan konzultant pri određivanju optimalnog prijevoznog rješenja, postavljanja vanjskotrgovinskog posla u domeni carinskih propisa, te izradi vanjskotrgovinskih poslova, u pravilu rezultira smanjenjem prijevoznih troškova i rizika koji iz prijevoza proizlaze, te povećanjem sigurnosti izvršenja preuzetih obveza glede isporuke odnosno preuzimanja robe. [3]

2.3.5. Intradacija

Intradacija Intradaciju možemo definirati kao izbor optimalnog prijevoznog puta, prijevoznog sredstva, najpovoljnijeg načina prijevoza, odnosno tehnologije transporta i određivanje najpovoljnijeg vremena u kojem će roba biti otpremljena, dopremljena ili tranzitirana. Budući da pravo i odgovornost određivanja načina prijevoza ima ona stranka koja plaća prijevozne troškove, intradacija je kod izvršenja kupoprodajnog ugovora podijeljena ugovorenim paritetom isporuke robe. Špediter obavlja intradaciju na temelju sljedećih elemenata: [6]

- paritet isporuke,
- svojstva robe i ambalaže,
- rok isporuke odnosno preuzimanja robe,

- kalkulacija prijevoznih troškova,
- aktualno stanje ponude prijevoznih kapaciteta,
- aktualni uvjeti u međunarodnom prometu i mogućnost izvršenja prijevoza na zadanoj relaciji i
- mogući posebni zahtjevi nalogodavca.

2.3.6. Refakcije, stimulacije i agentske provizije

Osim naknade koja špediteru pripada za obavljanje špeditorske usluge, špediter značajne prihode ostvaruje i temeljem svoje uloge organizatora prijevoza. Refakcija je povrat dijela ukupno plaćenih troškova prijevoza (prevoznine) unutar određenog vremenskog razdoblja koji se priznaje nakon prevezene veće količine robe. Povrat se ostvaruje da bi se povećao promet na određenoj relaciji i time privukao veći broj korisnika na određenu rutu. Špediteri koji stalno otpremaju i dopremaju velike količine roba dobivaju i stimulaciju odnosno dodatnu nagradu ukoliko u određenom vremenskom razdoblju predaju na prijevoz ukupnu količinu robe koja prelazi određeni iznos. Provizija je naknada koju temeljem zaključenog agencijskog ugovora prijevoznik odobrava špediteru, kao nagradu za zapošljavanje prijevoznih kapaciteta. Ta se naknada obračunava u određenom postotku od ugovorene cijene prijevoza. [3]

2.3.7. Reklamacije

Nositelj prava iz ugovora o prijevozu ima pravo na povrat više naplaćenih prijevoznih troškova, kao i na naplatu drugih potraživanja koja su nastala temeljem ugovora o prijevozu. Reklamacije u pravilu podnosi špediter, bez obzira da li je sam nositelj prava iz ugovora o prijenosu ili ih podnosi na temelju punomoći, u ime i za račun komitenta. Cilj reklamacije je mirno rješavanje međunarodnih sporova iz ugovora o prijevozu bez sudskog postupka. [3]

2.4. Operativni poslovi

Operativni poslovi spadaju u glavne poslove špeditera u izvršavanju dispozicije komiteta odnosno poslove otpreme i dopreme robe u međunarodnom prometu.

Prijevozni i carinski dokumenti koji prate robu u međunarodnom prijevozu su standardizirani, a njihov je izgled i sadržaj propisan i određen međunarodnim konvencijama, kao i nacionalnim propisima. [3]

Strukturu operativnih poslova čini niz funkcionalnih skupina radnji, u kronološkom slijedu vezanih uz pojedine faze izvršenja dispozicije komitenta, odnosno pojedine faze prijevoznog pothvata. Svaki postupak, odnosno radnja koju špediter u određenom trenutku poduzima proizlazi iz njegove uloge u prijevoznom pothvatu, dok je sam sadržaj i redoslijed tih radnji određen osnovnim obilježjem koje njegovom zadatku daje dispozicija komitenta. U tom smislu, struktura operativnih poslova može se sistematizirati prema sljedeća dva načela: [3]

1. Prema špediterevoj ulozi u prijevoznom pothvatu, operativne poslove čine sljedeće skupine radnji:

- prijam dispozicije i pozicioniranje,
- disponiranje,
- zaključivanje prijevoznih kapaciteta,
- ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava,
- ugovaranje prekrcaja i skladištenja,
- osiguranje robe u prijevozu,
- predaja robe na prijevoz i ukrcaj,
- prihvatanje robe i iskrcaj,
- angažiranje inspekcijskih službi,
- zastupanje u carinskom postupku i
- aviziranje.

2. Prema osnovnom obilježju špediterova zadatka operativni poslovi svrstavaju se u sljedeće četiri skupine: [3]

- poslovi uvoza,
- poslovi izvoza,
- poslovi provoza (tranzita) i
- sajamski poslovi.

2.4.1. Dispozicija i pozicioniranje

Jedan uvozni ili izvozni posao počinje, u pravilu, primitkom dispozicije od nalogodavca (uvoznika/izvoznika). Dispozicija predstavlja nalog i ovlaštenje špediteru za otpremu odnosno dopremu robe, zastupanje u carinskom postupku, kao i za obavljanje drugih radnji u svezi s tim. Ukoliko ne odbije dispoziciju, smatra se da je špediter preuzeo obvezu njezina izvršenja. Dispozicija se obično daje na posebnim obrascima koje špediteri sami sastavljaju i stavljaju na raspolaganje komitentima. Takvi formulari imaju polja koje uvoznik popunjava i na taj način daje nalog špediteru da organizira otpremu ili dopremu robe. Popunjavanjem polja u obrascu dispozicije komitent daje potrebne podatke špediteru kako bi špediter na osnovu njih mogao organizirati otpremu ili dopremu robe iz inozemstva na optimalan način. Dispozicija treba sadržati sve podatke koji su špediteru potrebni za njezino ispravno i pravodobno izvršenje. Osnovni podaci koje komitent navodi u dispoziciji su: [3]

- podaci o komitentu,
- podaci o primatelju,
- broj izvoznog, odnosno uvoznog zaključka,
- podaci o robi,
- partitet isporuke prema INCOTERMS-u,
- podaci o instradaciji,
- podaci o osiguranju,
- podaci o vrsti carinskog postupka i plaćanju carinskog duga i
- naputak za daljnju otpremu nakon carinjenja.

2.4.2. Disponiranje

Pod pojmom disponiranje podrazumijeva se davanje naloga i uputa neophodnih za praktičnu provedbu prijevoza, subjektima koji su u to neposredno uključeni. Dok se pri instradaciji pošiljke određuju svi elementi bitni za izvršenje prijevoza, disponiranje prije svega znači koordinaciju uključenih subjekta u svrhu pravodobnog postupanja. Svrha disponiranja je da relevantni sudionici prijevoza dobiju odgovarajuće upute u skladu s

instradacijom, kako bi se prijevoz odvajao nesmetano, bez nepotrebnih zastoja i u utvrđenim rokovima. Pritom treba imati u vidu da ugovoreni paritet isporuke i dispozicija komitenta određuju špediteru u kojem dijelu prijevoznog pohvata on nastupa kao organizator prijevoza kao takav preuzima odgovornost. Time je također određen obuhvat i sadržaj disponiranja. [3]

Kod dopreme robe iz inozemstva, bilo da se radi o robi namijenjenoj uvozu ili daljnjoj otpremi u inozemstvo (primjerice lučkom tranzitu), špediter mora dati odgovarajuće upute – transportne instrukcije pošiljatelju (stranom dobavljaču odnosno njegovom špediteru). Točne i pravodobne transportne instrukcije neophodne su prije svega zbog usklađenja termina postavljanja prijevoznog sredstva na ukrcaj sa spremnošću robe za prijevoz, odnosno dopreme robe u luku sa spremnosti broda za ukrcaj, ako se radi o lučkom tranzitu. [3]

2.4.3. Zaključivanje prijevoznih kapaciteta

U svezi s prethodno obavljenom instradacijom, špediter treba pravodobno na tržištu prijevoznih kapaciteta odabrati najpovoljnijeg prijevoznika i zaključiti potreban teretni prostor za odgovarajući termin ukrcaja, odnosno otpreme. Radnje koje se pritom obavljaju i prateći dokumenti ovise o prometnoj grani prijevoza robe. [3]

2.4.4. Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava

Ugovaranje prijevoza špediteru predstavlja preduvjet za izvršenje svog osnovnog zadatka, a to je otprema odnosno doprema robe. Prilikom zaključivanja ugovora o prijevozu, špediter prema prijevozniku najčešće nastupa u svoje ime, a za račun komitenta te u tom smislu može biti naveden kao pošiljatelj u prijevoznj ispravi. Špediter se također u prijevoznj ispravi može pojaviti kao primatelj, odnosno stranka koju se obavješćuje o prispjeću robe. Praktični razlozi za to su višestruki: [3]

- tehničko-tehnološki – špediter stječe prava i obveze pošiljatelja odnosno primatelja robe i

- komercijalni – temeljem ugovora zaključenih s prijevoznicima o refakcijama i povlasticama na prevoznini, špediter može za svoje komitente osigurati niže cijene prijevoza.

Prijevozna isprava u pomorskom prijevozu robe je brodska teretnica (eng. Bill of lading), u unutarnjoj plovidbi to je teretni list. Prijevozna isprava u međunarodnom zrakoplovnom prijevozu je zrakoplovni teretni list (AWB – Air Waybill). U međunarodnom željezničkom prometu prijevozna isprava je teretni list za međunarodni promet (CIM), isto kao i u cestovnom (CMR). [3]

U praksi prijevozne isprave se najčešće ispunjavaju od strane špeditera, dok drugi sudionici u prijevozu robe ovjeravaju isprave kojima potvrđuju da je određena faza prijevoznog procesa obavljena. [3]

2.4.5. Ugovaranje prekrcaja i skladištenja

Poslovi prekrcaja i skladištenja predstavljaju funkcionalni dio procesa dopreme odnosno otpreme roba. U tehnološkom i organizacijskom smislu, uloga ovih poslova sastoje se u sljedećem: [3]

- Obavljanje početno-završnih operacija obuhvaća pakiranje robe u transportnu ambalažu odnosno pripremu robe za prijevoz, ukrcaj robe u prijevozno sredstvo u mjestu otpreme, te iskrcaj robe iz prijevoznog sredstva na odredištu.
- Organizacija intermodalnog prijevoza zbog prelaska robe odnosno transportno – manipulacijskih jedinica (kontejnera, paleta) s prijevoza u jednoj na prijevoz u drugoj prometnoj grani uvjetuje usputni prekrcaj robe u mjestima koja su za to tehničko – tehnološki i organizacijski osposobljena (luke, robni terminali, logistički centri...). Prekrcaj se može obaviti direktnom manipulacijom iz jednog prijevoznog sredstva u drugo ili preko skladišta.
- Terminsko usklađenje pojedinih faza prijevoza u određenim slučajevima zahtijeva usputno skladištenje robe, primjerice kod prekomorskog tranzita 43 Ibidem 44 Ibidem str. 155 20 nije uvijek moguće obaviti izravan prekrcaj robe iz sredstva kopnenog prijevoza u brod, već se roba prvo smješta u lučko skladište gdje čeka spremnost broda za ukrcaj.

- Organizacija zbirnog prometa uključuje skladištenje i prekrcaj robe zbog okrupnjavanja jedinica prijevoznog supstrata (formiranja zbirnih pošiljaka), odnosno zbog rastavljanja zbirnih pošiljaka u fazi distribucije

2.4.6. Osiguranje robe u prijevozu

Transportno osiguranje robe nije obvezano. Špediter osigurava robu samo ako je to komitent u dispoziciji izričito zatražio. U tom smislu komitent treba navest vrijednost osiguranja, relaciju, te osigurane rizike. Ako komitent nije naveo koje rizike treba osigurati, špediter je dužan osigurati samo osnovne transportne rizike. [3]

Špediter zaključuje ugovor o osiguranju u ime i za račun komitenta. Postupak se sastoji u tomu da špediter podnese osiguravatelju prijavu osiguranja sa svim podacima potrebnim za osiguranje. Temeljem primljene prijave osiguranja, osiguravatelj obračunava premiju osiguranja, izdaje policu osiguranja i dostavlja ju špediteru. Izdavanjem police, osiguravatelj potvrđuje da je ugovor o osiguranju zaključen. [3]

2.4.7. Predaja robe na prijevoz i ukrcaj

Uloga špeditera u predaji robe na prijevoz, odnosno predaji robe prijevozniku, sastoji se u obavljanju funkcija pošiljatelja, odnosno krcatelja, bilo da to radi u svoje ime ili u ime pošiljatelja (komitenta). Roba koja se predaje na prijevoz mora biti spremna za prijevoz, tj. mora biti upakirana u transportnu ambalažu i predana prijevozniku kako to nalažu propisi odnosne prometne grane. Dokumenti i radnje koje špediter pritom obavlja ovise o prometnoj grani i tehnologiji prijevoza i ukrcaja, svojstvima robe, te o mogućim posebnim zahtjevima komitenta. [3]

2.4.8. Prihvat robe i iskrcaj

Uloga špeditera u prihvaćanju robe sastoji se u obavljanju funkcija primatelja, te organizaciji daljnje otpreme, tj. dostave robe primatelju. U prijevoznj ispravi često se kao primatelj navodi špediter ili ako prijevozna isprava glasi na stvarnog primatelja (korisnika robe), navodi se špediter kojeg treba izvijestiti o prispjeću robe. Prilikom obavljanja iskrcaja i prijvata robe špediter nastupa kao primatelj ili stranka koju se

izvještava o prispjeću robe. Sam postupak kod iskrcaja, prihvata robe, te daljnja otprema primatelju, razlikuju se ovisno o prometnoj grani i tehnologiji prijevoza robe. [3]

2.4.9. Angažiranje inspekcijskih službi

Za uvoz i provoz roba određene vrste i namjene potrebno je odobrenje nadležnog ministarstva, odnosno propisana je kontrola robe od nadležne inspekcijske službe, koja se zavisno o vrsti robe obavlja odmah na graničnom prijelazu ili u mjestu carinjenja robe. Prijevoz pošiljaka takvih roba usmjerava se preko onih graničnih prijelaza na kojima su ustrojene odgovarajuće inspekcijske službe: [3]

- sanitarna inspekcija
- veterinarska inspekcija
- fitosanitetska inspekcija

2.4.10. Zastupanje u carinskom postupku

U carinskom postupku s robom u međunarodnom prometu, špediter zastupa svog komitenta (primatelja/uvoznika odnosno pošiljatelja/izvoznika robe), tj. nastupa kao njegov opunomoćenik. Nalog i ovlaštenje za zastupanje u postupku kod carinarnice špediter dobiva dispozicijom komitenta. Zastupanje u smislu Carinskog zakona može biti: [3]

- izravno, ako opunomoćenik djeluje u ime i za račun druge osobe,
- neizravno, ako opunomoćenik djeluje u svoje ime, a za račun druge osobe.

Potrebno je naglasiti da osim korisnika carinskog postupka i špediter odgovara za istinitost podataka koji se navode u svrhu obavljanja carinskog postupka, prije svega za ispravno svrstavanje robe prema carinskoj tarifi i obračun cijene. Pravodobnim i stručnim obavljanjem poslova u svezi s carinjenjem robe špediter ispunjava svoje funkcije na tri razine: [3]

- tehnološka razina - koja omogućuje nesmetano odvijanje prijevoza robe, bez zastoja i u ugovorenim rokovima

- komercijalna razina - koja omogućuje smanjenje prijevoznih troškova, zbog izbjegavanja nepotrebnih prekrcajnih manipulacija i skladištenja robe
- financijska razina - kojom osigurava uredno izvršenje carinskih obveza prema državnom proračunu, a svojim komitentima pruža usluge kratkoročnog financiranja, što mnogi uvoznici koriste u svrhu održavanja likvidnosti.

2.4.11. Aviziranje

Pod pojmom aviziranje smatra se izvješćivanje komitenta o izvršenju pojedinih faza dopreme, otpreme, odnosno provoza robe. Radnje o kojima špediter izvješćuje komitenta su primjerice: [3]

- predaja robe na prijevoz,
- prelazak granice,
- prispjeće robe u luku, željezničku postaju ili terminal,
- prispjeće u krug carinarnice i carinjenje robe,
- prekrcaj i daljnja otprema i
- termin iskrcaja.

Osim samog izvješćivanja komitenta o kretanju pošiljke, aviziranje je bitno zbog pravodobnog poduzimanja svih radnji koje su neophodne za nesmetano odvijanje prijevoza, te za prihvrat robe. [3]

2.5. Specijalni poslovi špedicije

Uz osnovne poslove koje pružaju špediteri, postoje i specijalni poslovi. Poslove koje špediter obavlja u manjem opsegu kako bi upotpunio usluge koje pruža nazivaju se specijalni poslovi špeditera. U te poslove ubrajaju se: [3]

- kontrola kakvoće i količine robe,
- uzimanje uzoraka,
- praćenje transporta,
- doleđivanje,
- izdavanje garantnih pisama,
- zastupanje u slučaju havarije,

- naplata robe i
- leasing poslovi.

2.5.1. Kontrola kakvoće i količine robe

Kontrola kakvoće robe provodi se kod sirovina i poluproizvoda, a za robu industrijske proizvodnje to nije potrebno jer takvi proizvodi imaju garanciju proizvođača. Kontrolu kakvoće može provoditi samo ovlaštena institucija ili tvrtka koja ima odgovarajući prostor i laboratorije, opremu i stručne kadrove. Tim poslom može se baviti i špediter ako zadovoljava navedene uvjete i ima odobrenje nadležnoga državnog organa. [3]

Kontrolna organizacija izdaje certifikat o kakvoći robe. Neugovorenu kontrolu propisuje država radi zaštite svojih proizvođača i kupaca.

Kontrola količine robe provodi se: [7]

- brojenjem
- vaganjem
- mjerenjem

2.5.2. Uzimanje uzorka

Mogu obavljati samo stručne osobe i ovlaštene za takvu vrstu poslova, te se o postupku uzimanja uzorka vodi zapisnik.

Uzorak- manja količina robe uzeta iz veće količine, ne smije se uzimati tijekom putovanja nego samo na početnim ili završnim točkama. Iz jedne pošiljke može se uzeti do 3 kg uzorka tj. maksimalno 10 komada. [7]

Postupku uzimanja uzorka moraju biti nazočni: [7]

- osoba koja je ovlaštena za uzimanje uzoraka
- predstavnik prijevoznika
- carinik
- i druge zainteresirane osobe.

2.5.3. Praćenje transporta

Praćenje transporta se organizira se na zahtjev komitenta.

Provodi se za: [7]

- Visokovrijedne terete
- Specijalne terete 41
- Opasne terete
- Za prijevoz živih životinja (ako prijevoz traje dulje od 8h)
- Kod željezničkih vagona (jedan pratitelj može pratiti najviše 3 vagona)
- Za cestovni promet može biti jedan ili više pratitelja u posebnim automobilima, ovisno o dužini kolone

2.5.4. Doleživanje robe

Vrijedi za lakopokvarljivu robu koja se prevozi interfrigo vagonima.

Postupak se može provoditi samo u željezničkim postajama koje imaju specijalne uređaje za dolađivanje i carinsku ispostavu. Uz osobu koja provodi postupak obvezno mora biti nazočan carinski radnik, predstavnik špeditera ili druga zainteresirana stranka. [7]

2.5.5. Izdavanje garantnih pisama

Špediter izdaje garantno pismo u dva slučaja: [7]

- u pomorskom prijevozu ako postoje primjedbe na teret bez bitnog utjecaja na kakvoću i količinu robe, a izdaje se radi čiste teretnice, a ne smije se izdati ako postoje oštećenja ili gubitka dijela pošiljke
- ako roba stigne na odredište prije dokumentacije, da bi se mogla obaviti primopredaje između prijevoznika i primatelja.

2.5.6. Zastupanje u slučaju havarije

Postoje dvije vrste havarija: [7]

- generalna (zajednička)- šteta ili trošak koji je zapovjednik broda razumno i namjerno nanio brodu ili ukranom teretu u cilju spašavanja broda i tereta od istodobne i ozbiljne zajedničke opasnosti,
- pojedinačna- svako oštećenje ili gubitak (djelomični ili potpun) koji se dogodio brodu ili teretu nastupom događaja, koji je imao štetan utjecaj na brod ili teret. Štetu snosi onaj čija je stvar nastupom događaja oštećen.

2.5.7. Naplata robe

Realizacija posla kod otpošiljanja mali pošiljaka pri čemu špediter ima zadaću otpremiti pošiljku do primatelja i prilikom primopredaje naplatiti vrijednost robe.

Glavnom špediteru za realizaciju i ustupanje dijela posla korespondent isplaćuje proviziju. Na željeznici postoji mogućnost otpremanja robe i dogovora s prijevoznikom da se pošiljka dostavi na adresu i naplati fakturirani iznos. [7]

2.5.8. Leasing poslovi

Podrazumijeva se sklapanje ugovora o leasingu, tj. o uporabi sredstava uz plaćanje naknade za najam.

Najčešće se u leasing daju prijevozna sredstva i kontejneri. Najamnina se sastoji od: [7]

- Troškova leasinga
- Amortizacije troškova prijevoznog sredstva
- Dobiti leasing kompanije

Preko 60% svih transportnih sredstava i kontejnera nalazi se u vlasništvu leasing kompanije. Špediter u ovom slučaju obavlja prijevoz robe u svoje ime i na svoj račun.
[7]

3. SPECIFIČNOSTI ULOGE ŠPEDITERA PRILIKOM UVOZA ROBE IZ TREĆE ZEMLJE

Specifičnosti razmjene robe iz zemalja koje nisu članice EU tj. trećih zemalja i njezinih članica ponajviše se očituje u provođenju carinskog postupka.

3.1 Općenito o carini

Pojam carina ima dvojako značenje. U financijskom smislu carina označava novčana davanja (pristojbe) koje se naplaćuju u korist državnog proračuna. U administrativnom smislu, carina je naziv za državnu službu, odnosno organ državne uprave koji preko svojih ustrojstvenih jedinica provodi carinske propise. [8]

Od samih početaka međunarodne trgovine, vlastodršci su nalazili načine da od trgovaca čija se roba prevozila preko njihova teritorija naplaćuju davanja, prvobitno u naturi (dijelu robe), a kasnije u novcu. Naplatu su obavljali njihovi povjerenici, raspoređeni na glavnim prijevoznim putevima, na mjestima koje je teško ili nemoguće zaobići. Tako je nastalo jedno od najstarijih zanimanja, carinik. Carina je u početku imala isključivo fiskalni karakter, tj. služila je povećanju državnih prihoda. U suvremenoj ekonomiji, carina također predstavlja izvor državnih prihoda, no njezina je primarna zadaća zaštita domaće proizvodnje (od strane konkurencije) i domaćeg tržišta (od krijumčarenja, uvoza nekvalitetne robe, imitacija, te robe koja može biti štetna za zdravlje i okoliš), dakle u prvom planu je njezin zaštitni karakter. [3]

Carine u zemljama u razvoju i dalje predstavljaju jedan od najvažnijih izvora proračunskih prihoda, dok u razvijenim zemljama, na carine otpada samo manji dio (u proračunu EU-a udjel carina iznosi manje od 20 posto prihoda). [3]

3.2 Osnovni pojmovi

U Carinskom zakonu, dane su definicije pojmova koji se rabe u službenoj carinskoj terminologiji, a to su: [8]

- carinski status: određenje robe u smislu carinskih propisa kao domaće ili strane robe,
- carinski dug: obveza određene osobe da za određenu robu plati propisima utvrđenu svotu uvozne ili izvozne carine. Carinski dug uključuje i PDV,
- carinski nadzor: opće mjere koje poduzima carinska uprava da bi se osigurala provedba carinskih i drugih propisa koji se primjenjuju na robu koja je predmet carinskog nadzora,
- carinska provjera: radnje kao što su pregled i pretraga robe, pregled i pretraga prijevoznih sredstava, provjera vjerodostojnosti i istinitosti isprava podnesenih u carinskome postupku i slično,
- carinska deklaracija: radnja ili isprava kojom osoba u propisanu obliku i na propisan način zahtijeva da se roba stavi u neki od carinskih postupaka,
- podnošenje robe: prijavljivanje carinarnici na propisan način da se roba nalazi u njezinoj određenoj ustrojstvenoj jedinici ili drugome mjestu koje je carinarnica odredila ili odobrila i
- puštanje robe: radnja kojom carinarnica odobrava raspolaganje robom u skladu s uvjetima odobrenoga postupka.

Carinska tarifa je sustav nazivlja i brojčanog označavanja robe u carinskom postupku, te pravila o raspoređivanju pojedine robe u tom sustavu. Izrađena je u skladu s Međunarodnom konvencijom o usklađenom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja robe (harmonizirani sustav - HS). [8]

Carinska vrijednost robe (carinska osnovica) određuje se radi primjene carinske tarife i predstavlja osnovicu za obračun carine koja se plaća pri uvozu, odnosno izvozu određene robe. Svota carine utvrđuje se primjenom carinske stope propisane carinskom tarifom na carinsku vrijednost robe (ad valorem). [8]

Carinska vrijednost uvezene robe je njezina transakcijska vrijednost, tj. stvarno plaćena cijena robe, uvećana za sve troškove koje snosi kupac, a koji nisu uključeni u stvarno plaćenu cijenu, kao što su: [8]

- provizija i naknade posredovanja, osim kupovne provizije,
- troškovi ambalaže koja se u svrhu carinjenja smatra jedinstvenim dijelom određene robe,
- troškovi pakiranja bilo da se radi o radnoj snazi ili materijalu,
- troškovi prijevoza uvezene robe do luke ili mjesta ulaska u carinsko područje EU
- troškovi ukrcaja, iskrcaja i troškove rukovanja povezane s prijevozom uvezene robe do luke ili mjesta ulaska u carinsko područje EU,
- troškovi osiguranja do ulaska u carinsko područje EU.

Carinska vrijednost izvezene robe je vrijednost robe dopremljene na granicu EU. Sva roba koja se uvozi u carinsko područje EU, mora se na propisan način prijaviti graničnoj (ulaznoj) carinarnici. Taj se postupak naziva podnošenje robe, a uključuje podnošenje carinske deklaracije, carinsku provjeru robe odnosno provjeru carinskih obilježja, te zaprimanje deklaracije. Carinska deklaracija podnosi se elektronski, preko portala CURH-a. Za potrebe dokumentarne kontrole, prilažu se prijevozni dokumenti i fakture, a ovisno o vrsti i namjeni robe i drugi dokumenti koji prate robu, primjerice veterinarski, sanitarni i fitosanitetski certifikat. Podnošenjem carinarnici, roba se stavlja pod carinski nadzor i njome se ne može slobodno raspolagati sve do okončanja carinskog postupka i naplate uvozne carine. Ukoliko se uvozno carinjenje ne obavlja kod ulazne carinarnice, roba se stavlja u provozni postupak, tj. pod carinskim nadzorom upućuje se određenoj carinarnici radi uvoznog carinjenja. [8]

Postupak carinjenja robe uključuje sljedeće osnovne radnje: [8]

- provjera dokumentacije potrebne za obavljanje carinskog postupka,
- svrstavanje robe po carinskoj tarifi u svrhu carinjenja,
- određivanje carinske vrijednosti robe i obračun carine,
- podnošenje carinske deklaracije i drugih isprava u carinskom postupku,
- carinska provjera (pregled) robe i

- plaćanje carine odnosno polaganje carinske garancije.

Carinjenju podliježe roba koja nema status robe Zajednice. Roba koja ima status robe Zajednice je roba u cijelosti dobivena na carinskom području Zajednice, roba uvezena iz država ili teritorija koji nisu dio carinskog područja Zajednice i puštena u slobodni promet na carinskom području Zajednice, te roba dobivena ili proizvedena u carinskom području Zajednice od prethodno navedenih roba. Takva roba kreće se unutar carinskog područja Europske unije slobodno bez mjera carinskog nadzora, te se prilikom kupnje takve robe putem interneta na istu ne primjenjuju carinski postupci niti se naplaćuju uvozna davanja (carine i porezi).[9]

Primjer: roba podrijetlom iz Kine ocarinjena u drugoj državi članici Europske unije, tj. za koju su plaćena uvozna davanja u toj državi članici smatra se robom Zajednice. Takva roba kupljena od druge tvrtke iz zemlje članice Europske unije koja dolazi u poštanskom prometu, nije predmet carinjenja. [9]

4. PRIKAZ POSLOVA ŠPEDICIJE U PRIMJERU UVOZA ROBE IZ TURSKE

U ovom poglavlju prikazuje se praktičan primjer uvoza robe iz Turske u Hrvatsku pri čemu je organizator prijevoza tvrtka DSV Hrvatska d.o.o. U nastavku su u Tablici 1. prikazani najvažniji parametri ovog špediterskog posla.

Tablica 1. Podaci o prijevozu robe

POŠILJATELJ	Naziv skriven zbog Zakona o zaštiti podataka, sjedište Aydin, Turska
PRIMATELJ	Naziv skriven zbog Zakona o zaštiti podataka, sjedište Zagreb, Hrvatska
ORGANIZATOR PRIJEVOZA	DSV Hrvatska d.o.o.
NAZIV ROBE	Radijator
KOLIČINA	24 347.64 kg
PAKIRANJE	Palete i kontejner
PARITET	EXW Aydin
MJESTO UKRCAJA	Aydin, Turska
MJESTO ISKRCAJA	Zagreb, Hrvatska
MJESTO CARINJENJA	Jankomir, Zagreb
OSIGURANJE ROBE	Ne

Izvor: izradio autor

Tvrtka iz Zagreba (u daljnjem tekstu Primatelj) šalje upit DSV-u za organizaciju dopreme robe iz Turske. Radi se o radijatorima različitih dimenzija. Nakon toga špediter obavlja instradaciju te obračunava prijevozne troškove koje u ponudi šalje primatelju. Primatelj potvrdom ponude zaključuje ugovor s DSV-om.

Kupoprodajni ugovor obavlja se na temelju Incoterms termina EXW. Termin EXW označava ex works (iz tvornice, "franko" tvornica). Prema EXW terminu prodavatelj i kupac imaju sljedeće obveze:

- prodavatelj se oslobađa svoje obveze da isporuči robu onog trenutka kada stavi robu na raspolaganje kupcu u svojim prostorijama (tzv. izdvajanje stvari),
- ne postoji obveza ukrcaja i obavljanja izvoznog carinjenja,
- ne postoji obveza osiguranja robe,
- trošak i rizik ukrcaja snosi kupac,
- kupac sam pribavlja prijevozno sredstvo.

Zatim špediter kontaktira agenta te mu daje nalog (podatke pošiljatelja i primatelja, na kojeg brodarka treba rezervirati, broj ugovora, luku utovara i istovara itd.) Agent tada kontaktira pošiljatelja, traži potvrdu naloga, spremnost robe te dogovara datum dolaska praznog kontejnera na punjenje. Agent radi *booking* kod brodarka (putem e-maila) te po broju *bookinga* vozač kamiona dobiva PIN s kojim može ući na kontejnerski terminal i preuzeti prazan 40' kontejner (Slika 1.) . Nakon toga kontejner ide na punjenje kod pošiljatelja.

Slika 1. 40' kontejner

Izvor: <https://www.trident-containers.com/40ft-high-cube-container/> (kolovoz 2020.)

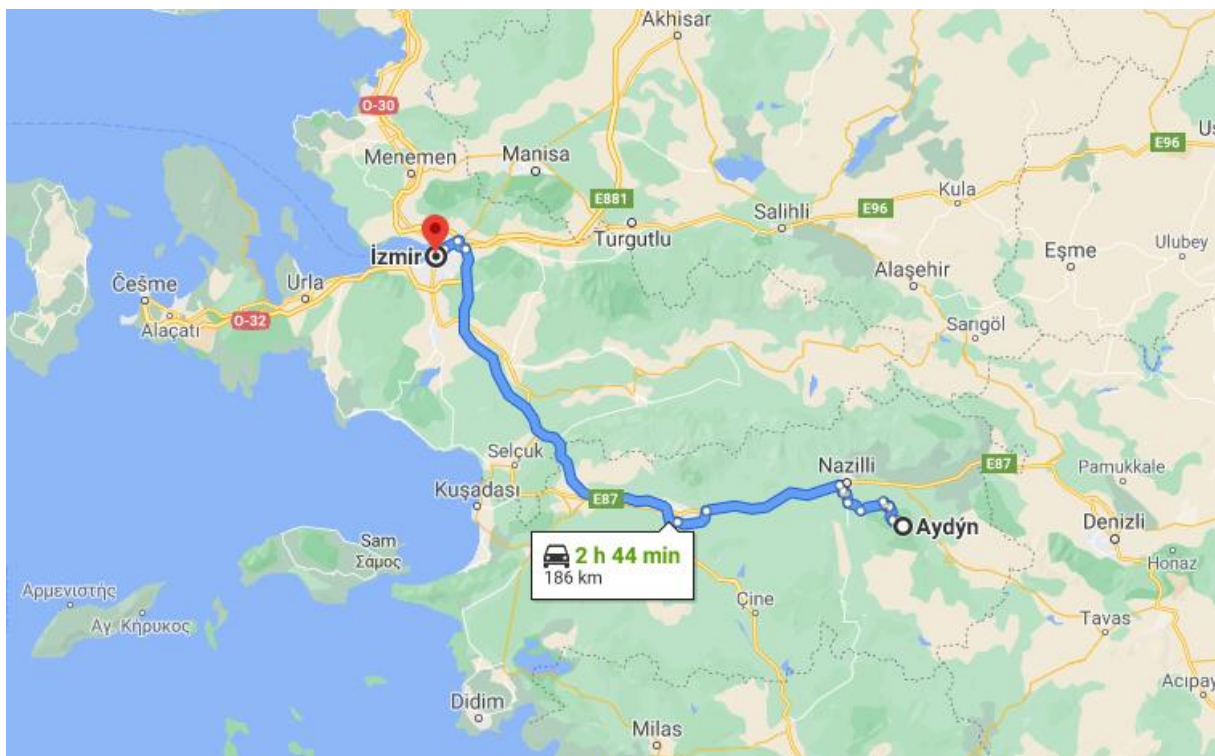
Svi radijatori pakiraju se na isti način. Bočne stranice radijatora zaštićuju se kartonskim poklopcima za zaštitu prilikom prijevoza. Cjelokupna vanjska površina radijatora dodatno je zaštićena termoskupljajućom folijom. Uloga folije je zadržavanje kartonskih poklopaca na pakiranju i zaštita površine radijatora prilikom skladištenja i montaže. Radijatori su položeni na palete (Slika 2.) različitih dimenzija kako bi se što bolje iskoristio kontejnerski prostor.

Slika 2. Euro paleta

Izvor: https://www.toma-palete.hr/hrvatski/proizvodi-detalji_15/euro-paleta-1200x800-mm-nova_4/ (kolovoz 2020.)

Pun kontejner se vraća na terminal i tamo se odrađuje carinska procedura. Zatim agent daje brodaru instrukcije koje su mu potrebne da izda brodsku teretnicu, Bill of Lading (Prilog 1.) koja predstavlja dokaz o zaključenom ugovoru o prijevozu, te obvezu broдача da robu iz teretnice u istom stanju u kakvom je preuzeta na prijevoz, na određište preda primatelju.

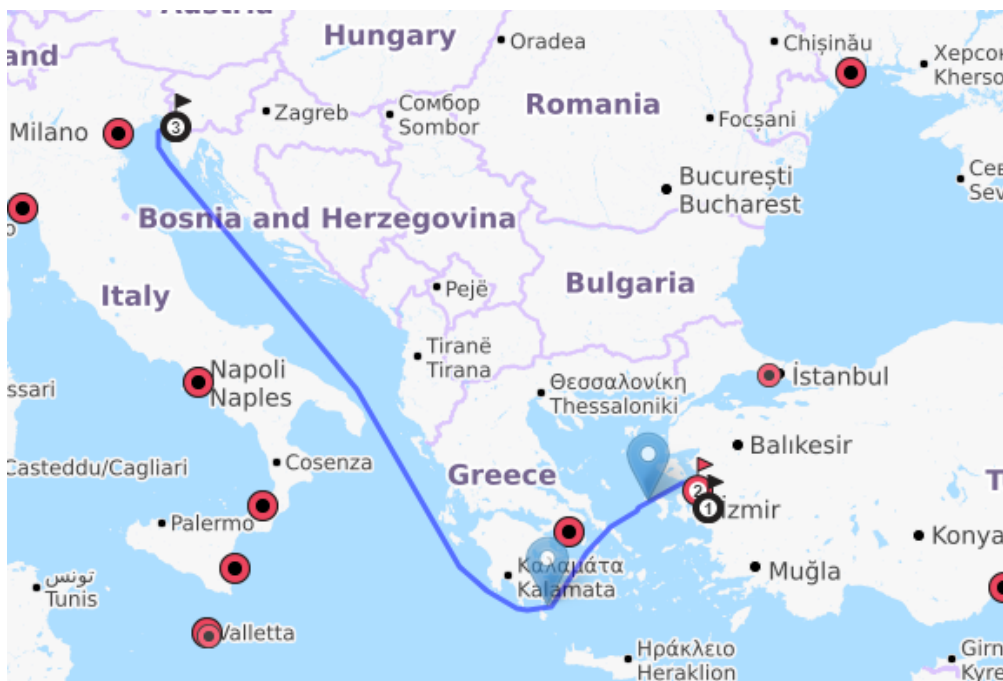

Slika 3. Prikaz prijevozne rute od skladišta u Aydın u do luke Izmir

Izvor: <https://www.google.com/maps> (kolovoz 2020.)

Nakon ukrcanja robe na brod, isti plovi od luke Izmir do luke Koper (Slika 4.) gdje se kontejner iskrcava s broda i ukrcava na kamion. Pošto se dalje radi o međunarodnom cestovnom prijevozu, agent angažira prijevoznika, koji zatim izdaje CMR (Prilog 2.) kojim potvrđuje da je zaprimio robu na prijevoz i odgovara za njen potpun ili djelomičan gubitak od preuzimanja pa sve do predaje. Tamo nije obavljeno ulazno carinjenje jer je zatraženo da se odradi u Zagrebu na Jankomiru. Zato se radi T1 dokument koji

omogućuje plaćanje carinskih davanja dok roba ne stigne do određene carinarnice, u ovom slučaju Jankomir.

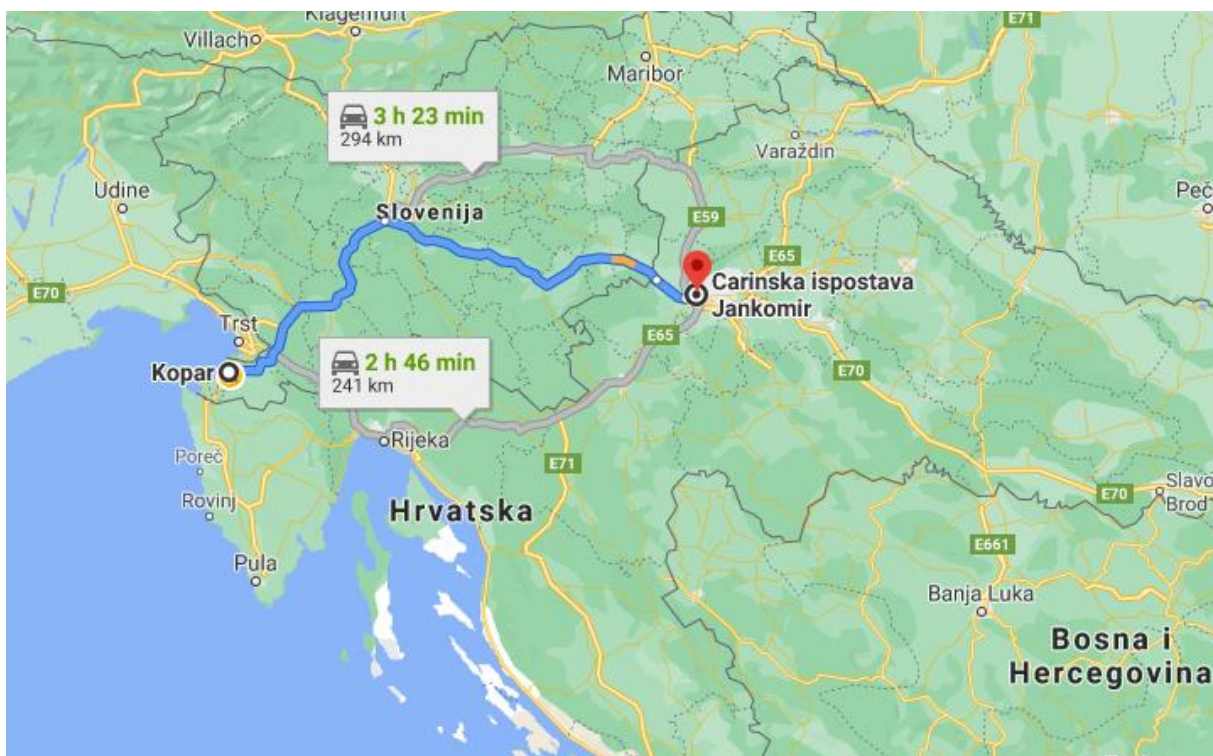

Slika 4. Prikaz pomorske rute od luke Izmir do luke Koper

Izvor: <https://www.searoutes.com/routing> (kolovoz 2020.)

Roba putuje cestovnim prijevozom od luke Koper do Zagreba, odnosno carinarnice Jankomir (Slika 5.) gdje se uvozno carini. Špediter dolazi s dispozicijom u carinarnicu, a uz to na osnovu fakture popunjava carinsku deklaraciju (Prilozi 3.i 4.) i upisuje tarifne brojeve po vrijednostima koje predaje u elektroničkom obliku Carinskoj upravi.

Nakon obavljenog carinjenja, primatelj preuzima robu kod carinarnice i plaća iznos nakon što mu dođe račun špediterske tvrtke (Prilog 5.), a špediter je dužan platiti prijevoznicima njegove usluge. Prazan kontejner se vraća na terminal u luku istovara. Potrebno je poštivati termine broдача i vratiti ga unutar traženog roka.

Slika 5. Prikaz prijevozne rute od luke Koper do carinarnice Jankomir

Izvor: <https://www.google.com/maps> (kolovoz 2020.)

Cjelokupni prijevozni put sa svim poslovima koji su bili potrebni da bi se uspješno obavio uvoz robe iz Turske u Hrvatsku prikazan je dijagramom toka (Slika 6.).

Slika 6. Dijagram toka prijevoznog puta

Izvor: izradio autor

5. ZAKLJUČAK

Posao špeditera je jedno vrlo zahtjevno i dinamično zanimanje. Njegov posao uključuje organizaciju i provedbu cjelokupnog prijevoza robe, zastupanje u carinskom postupku te obavljanje svih ostalih poslova koje vezano uz to treba obaviti. Špediter također mora voditi računa o prometnim, carinskim i vanjskotrgovinskim propisima. Da bi sve to mogao uspješno obavljati potrebno mu je znanje svih prijevoznih isprava, FIATA dokumenata, INCOTERMS pariteta koji uređuju pravno – ekonomske odnose između kupca i prodavatelja u međunarodnoj trgovini glede prijenosa rizika i troškova pri isporuci robe s jedne na drugu ugovornu stranu te znanje vezano uz postupke carinjenja robe. Također, od velike važnosti za špeditera su poznanstva i veze sa pružateljima prijevoznih usluga, bankama, carinskim ispostavama i ostalim sudionicima koji su uključeni u posao špedicije.

Na praktičnom primjeru prikazanom u ovom radu navedeni su poslovi koje špediter kao nosioc transportnog procesa mora obaviti kako bi uspješno dopremio robu iz treće zemlje, u ovom slučaju Turske , u Hrvatsku. Špediter je dužan postići dobru komunikaciju sa svim subjektima prijevoza kako bi posao uvoza bio obavljen na najučinkovitiji i najsigurniji način.

LITERATURA

- [1] Andrijanić I, Aržek Z, Prebežac D, Zelenika R. Transportno i špeditersko poslovanje. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb i mikrorad d.o.o.; 2001.
- [2] https://moodle.srce.hr/2019-2020/pluginfile.php/3646134/mod_resource/content/1/01_Osnovni%20pojmovi%20u%20spediterskom%20poslovanju.pdf (kolovoz 2020.)
- [3] Ivaković Č, Stanković R. Šafran M. Špedicija i logistički procesi. Zagreb: Fakultet prometnih znanosti; 2010.
- [4] <https://www.prometna-zona.com/fiata/> (kolovoz 2020.)
- [5] https://moodle.srce.hr/2019-2020/pluginfile.php/3646141/mod_resource/content/1/02_FIATA.pdf (kolovoz 2020.)
- [6] Zelenika, R.: Međunarodna špedicija, Ekonomski fakultet, Rijeka, 1996.
- [7] https://moodle.srce.hr/2019-2020/pluginfile.php/3849435/mod_resource/content/1/14_Specijalni%20poslovi.pdf (kolovoz 2020.)
- [8] https://moodle.srce.hr/2019-2020/pluginfile.php/3764712/mod_resource/content/1/09_A_Carinski_sustav.pdf (kolovoz 2020.)
- [9] <https://carina.gov.hr/carinski-postupak-u-postanskom-prometu-2718/2718> (kolovoz 2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1. 40' kontejner.....	25
Slika 2. Euro paleta.....	26
Slika 3. Prikaz prijevozne rute od skladišta u Aydinu do luke Izmir.....	27
Slika 4. Prikaz pomorske rute od luke Izmir do luke Koper.....	28
Slika 5. Prikaz prijevozne rute od luke Koper do carinarnice Jankomir.....	29
Slika 6. Dijagram toka prijevoznog puta.....	30

POPIS TABLICA

Tablica 1. Podaci o prijevozu robe	24
---	----

Prilog 1. Brodska teretnica

See website for large version of the reverse | Ver página Web para términos y condiciones | Смотрите веб-сайт для ознакомления с условиями и положениями | 提单的标准条件和条款订约网站 | www.msc.com

 MEDITERRANEAN SHIPPING COMPANY S.A. 12-14, chemin Reu, 1208 GENEVA, Switzerland Website : www.msc.com SCAC Code: MSCU		SEA WAYBILL No. MEDUZI519352 NON-NEGOTIABLE COPY "Full-to-Port" or "Combined Transport" (see Clause 1)	
SHIPPER: ██████████ Umurlu-AYDIN TURKEY		CARRIER'S AGENTS ENDORSEMENTS: (Include Agent(s) at POD) FCL/FCL Lloyds / IMO Number = 9175705 EX FACTORY / LINER OUT	
CONSIGNEE: This B/L is not negotiable unless marked "To Order" or "To Order of..." here. ██████████			
NOTIFY PARTIES: (No responsibility shall attach to the Carrier or to his Agent for failure to notify - see Clause 20) ██████████			
VESSEL & VOYAGE NO. (see Clauses 8 & 9) MANDO V. AS008R		PLACE OF RECEIPT: (Combined Transport ONLY - see Clauses 1 & 5.2) AYDIN	
BOOKING REF. (or) SHIPPER'S REF. 0801ZML2003652 XXXXX		PLACE OF DELIVERY: (Combined Transport ONLY - see Clauses 1 & 5.2) XXXXXXXXX	
PORT OF LOADING: IZMIR PORT OF DISCHARGE: KOPER			
PARTICULARS FURNISHED BY THE SHIPPER - NOT CHECKED BY CARRIER - CARRIER NOT RESPONSIBLE (see Clause 14)			
Container Numbers, Seal Numbers and Marks CAIU8238888/40HC CARRIER SEAL/EUI8712616 Tare Wt : 3860	Description of Packages and Goods (Continued on attached Bill of Lading Rider page(s), if applicable) 1X40' CNTR(S) S.T.C SHIPPER'S LOAD STOW COUNT INVOICE NO: I202020000000094 HS Kod: 732219000011 28 PACKAGES PANEL RADIATOR NET WEIGHT: 24.087,84 KGS		Gross Cargo Weight KGS 24347.640
Measurement			
WOOD PACKAGING MATERIALS SHOULD COMPLY WITH ISPM15 REGULATIONS. FAILURE TO COMPLY WILL RESULT IN CONTAINERS BEING RETURNED TO LOAD PORT OR CARGO BEING DESTROYED-ALL COSTS/FINES/PENALTIES WILL BE FOR SHIPPERS' ACCOUNT Carrier has no liability or responsibility whatsoever for thermal loss or damage to the goods by reason of natural variations in atmospheric temperatures during the winter period, and / or caused by inadequate packing of the Goods for carriage in dry-van containers, and / or inherent vice of the Goods, in such temperatures "THE INVOICE / PROFORMA INVOICE NUMBER IS ENTERED BY SHIPPERS FOR THEIR COMMERCIAL/FINANCING REQUIREMENTS. NEITHER THE CARRIER NOR THE ISSUING AGENT IS PRIVY AND AWARE OF THE CONTENTS OF THE INVOICE/PROFORMA INVOICE WITHOUT PREJUDICE TO THE CARRIER'S RIGHTS UNDER THE BL TERMS AND CONDITIONS." Total Tare wgt. 3860.000 KGS Total No. of Items 28 Total Gross wgt. 24347.640 KGS			
FREIGHT & CHARGES Cargo shall not be delivered unless Freight & Charges are paid (see Clause 16). FREIGHT COLLECT AT RIJEKA		RECEIVED by the Carrier in apparent good order and condition (unless otherwise stated herein) the total number or quantity of Containers or other packages or units indicated in the box entitled Carrier's Receipt for carriage subject to all the terms and conditions hereof from the Place of Receipt or Port of Loading to the Port of Discharge or Place of Delivery, whichever is applicable. IN ACCEPTING THIS BILL OF LADING THE MERCHANT EXPRESSLY ACCEPTS AND AGREES TO ALL THE TERMS AND CONDITIONS, WHETHER PRINTED, STAMPED OR OTHERWISE INCORPORATED ON THIS SIDE AND ON THE REVERSE SIDE OF THIS BILL OF LADING AND THE TERMS AND CONDITIONS OF THE CARRIER'S APPLICABLE TARIFF AS IF THEY WERE ALL SIGNED BY THE MERCHANT. If this is a negotiable (To Order / or) Bill of Lading, one original Bill of Lading, duly endorsed must be surrendered by the Merchant to the Carrier (together with outstanding Freight and charges) in exchange for the Goods or a Delivery Order. If this is a non-negotiable (straight) Bill of Lading, the Carrier shall deliver the Goods or issue a Delivery Order (after payment of outstanding Freight and charges) against the surrender of one original Bill of Lading or in accordance with the national law at the Port of Discharge or Place of Delivery whichever is applicable. IN WITNESS WHEREOF the Carrier or their Agent has signed the number of Bills of Lading stated at the top, all of this tenor and date, and whenever one original Bill of Lading has been surrendered all other Bills of Lading shall be void.	
DECLARED VALUE (only applicable if Ad Valorem Charges paid - see Clause 7.3) XXXXX		CARRIER'S RECEIPT (No. of Cntrs or Pkgs rcvd by Carrier - see Clause 14.1) 1 CNTR	
PLACE AND DATE OF ISSUE IZMIR 20-FEB-2020		SHIPPED ON BOARD DATE By MSC Shipping Agency S.A. As agents.	

See Waybill Standard Edition 02/2015 TERMS CONTINUED ON REVERSE

Izvor: DSV Hrvatska d.o.o.

Prilog 2. CMR

<p>3</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">16 - 18 + 20 + 23</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">19 + 21 + 22</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">1 - 15</p>	<p>1 Pošiljatelj (naziv, naslov, država) Expéditeur (nom, adresse, pays)</p> <p>6000 KOPER SLOVENIJA</p>		<p>MEDNARODNI TOVORNI LIST / LETTRE DE VOITURE INTERNATIONALE</p> <p>No. 420002130</p> <p>Ta transport podleže kljub morebitnemu drugačnemu dogovoru določbam sporazuma o prevozu blaga v mednarodnem prometu (CMR)</p> <p>CMR</p> <p>Ce Transport est soumis, nonobstant toute clause contraire, à la Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR)</p>														
	<p>2 Prijemnik (naziv, naslov, država) Destinataire (nom, adresse, pays)</p> <p>J.</p> <p>JANKOMIR 25 10000 ZAGREB HRVAŠKA</p>		<p>16 Prevoznik (naziv, naslov, država) Transporteur (nom, adresse, pays)</p> <p>Reg. številka vozila / RI8032E Prikolica CEPZ931</p>														
	<p>3 Predvideno razkladališče Lieu de déchargement de la marchandise</p> <p>Kraj / 10450 Država / HR</p>		<p>17 Podprevoznik (naziv, naslov, država) Transporteur successif (nom, adresse, pays)</p>														
	<p>4 Kraj in datum prevzema blaga Lieu et date de la prise en charge de la marchandise</p> <p>LUKA KOPER KOPER SI</p>		<p>18 Pričetki in zaznamki prevoznika Reserves et observations du transporteur</p>														
	<p>5 Spremeni dokumenti Documents annexes</p>																
<p>6 Označa in številka Marques et numeros</p> <p>28</p>		<p>7 Število kolov Nombre des colis</p> <p>koli</p>		<p>8 Način pakiranja Mode d'emballage</p> <p>ZAB 40' CAIU8238888- RADIATORJI</p>		<p>9 Opis blaga Nature de la marchandise</p>		<p>10 Statistična št. No statistique</p>		<p>11 Bruto teža v kg Poids brut. Kg</p> <p>24.347,640</p>		<p>12 Volumen v m3 Cubage m3</p>					
<p>13 Pošiljateljeva navodila Instructions de l'expéditeur</p> <p>PRED DOSTAVO BLAGO SE ČARJUNA JANKOMIRU 25, ZAGREB -</p>		<p>14 Plačilna izjava Prescription d'affranchissement</p> <p>☐ Franko / Franco ☐ Nakazano / Non Franco</p>		<p>19 Posebni dogovori Conventions particulières</p>		<p>20 Znesek prevoznine Prix de transport</p> <p>Valuta Monnaie</p>		<p>21 Izpolni podjetoj a remplir la responsabilité de l'expéditeur</p> <p>KOPER 02.03.2020</p>		<p>15 Povračilo Remboursement</p>		<p>22 AS AGENT ONLY: DSV TRANSPORT F 6000 KOPER SI</p>		<p>23</p>		<p>24 Blago prejeto Marchandises</p> <p>Kraj /</p>	

Izvor: DSV Hrvatska d.o.o.

Prilog 3. Carinska deklaracija

EUROPSKA ZAJEDNICA		1 DEKLARACIJA		A CARINARNICA ODREĐISTA HR030171 RGP JANKOM. I S.ZONA 03.03.2020 08:48:43 MRN: 20HR030171U0073209	
8 Primjerak za primatelja/uvoznika	2 Pošiljatelj/Izvoznik Br: --- [REDACTED]	3 Obrasci 001 002	4 Tov. listovi	[Barcode]	
	8 Primatelj Br: [REDACTED]	5 Stavke 2	6 Broj koleta 28	7 Referentni broj ---	
	14 Deklarant/Zastupnik Br: [REDACTED]	9 Osoba odgovorna za financijsko poravnavanje Br: ---		10 Prva odr. z.	11 Zemlja trg.
	15 Zemlja otpreme/izvoza Turska	15 Šif. zem. otp./izv. a TR b	17 Šif. zem. odred. a HR b	13 ZPP	
	16 Zemlja podrijetla Hrvatska	17 Zemlja odredišta Hrvatska			
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u dolasku R18032CECPZ931	19 KTR 1	20 Uvjeti isporuke EXW Aydin		3
	21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu HR	22 Valuta i ukupan iznos iz fakture EUR [REDACTED]		23 Tečaj valute 7,43974300	24 Vrsta posla 1 1
	25 Vrsta pr. na gra. 3	26 Vrsta pr. u unut. 3	27 Mjesto istovara		28 Financijski i bankovni podaci
	29 Carinarnica ulaska SI006044	30 Mjesto robe u kontejneru			
	31 Pakiranje i opis robe	32 Br.		33 Tarifna oznaka	
44 Posebne primjedbe izričito izdani dokumenti /uvjerenja i dozvole	44/1 Instrument osiguranja: (J0006) (11002/2019/0028/2/HR97365626215)		34 Šif. zem. podr. a b	35 Bruto masa (kg) 24.347,640	36 Prefer.
			37 Postupak	38 Neto masa (kg)	39 Kvota
			40 Isorava/prethodni dokument		
			41 Posebna mjerna jedinica	42 Vrijednost stavke	43 Mv
47 Obracun davanja	Vrsta A00 B00	Osnovica	Stopa	Iznos 0,00	48 Odgođeno plaćanje
	Uk. iznos duga: HRK				B POJEDINOSTI O OBRAČUNU LRN: 9736562621520063317133 Datum puštanja robe: 03.03.2020. Dodatno jamstvo: [REDACTED] Datum plaćanja davanja: [REDACTED]
	Uk. iznos dod. jamstva: HRK			R	
50 Glavni obveznik Br: ---		Potpis:		C CARINARNICA OTPREME	
51 Predviđ. carinarn. provoca (i zemlje)	Zastupan po:			53 Određišna carinarnica (i zemlja)	
	Mjesto i datum:				
52 Osiguranje ne vrijedi za			Sifra		
J KONTROLA ODREĐIŠNE CARINARNICE			54 Mjesto i datum		
Sifra i rok završetka postupka: (N/02.07.2020)			Zagreb, 03.03.2020.		
Razlog nepuštanja, rok za ispunjenje uvjeta:			Potpis, ime i prezime deklaranta/zastupnika: [REDACTED]		
Status: Deklaracija privremeno završena					
Datum zadnje izmjene: 03.03.2020.					

Ispis elektroničke deklaracije u skladu s čl. 223. Uredbe Komisije 2454/93.

Izvor: DSV Hrvatska d.o.o.

Prilog 4. Carinska deklaracija

EUROPSKA ZAJEDNICA		1 DEKLARACIJA		A CARINARNICA ODREĐIŠTA	
8 Primalac [REDACTED]		EU B BIS		MRN: 20HR030171U0073209	
3 Obrasci		002 002		8	
2 Pošiljatelj/izvoznik Br: ---		33 Tarifna oznaka 73221900 00		15 Šif. zem. otp. izv. ---	
32 Br. st 1		34 Šif. zem. podr. a TR b		35 Bruto masa (kg) 400	
31 Pakiranje i opis robe (28 PK BEZ OZNAKA) (CAIU8238888) RADIJATORI: COMPACT PANEL RADIOATO: VENTIL COMPACT PANEL RADIOATOR		37 Postupak 4000 ---		38 Neto masa (kg) 24.041,840	
		40 Isprava/prethodni dokument (X 337 030171/2020/440/004027)		39 Kvota	
		41 Posebna mjerna jedinica			
		42 Vrijednost stavke		43 MV 1	
44 Posebne primjedbe /priloženi dokumenti /uvjerenja i dozvole (CV010)(11.602,80) (CV011)(0,00) (PV001)(7.530,59) (SV002)(7.530,59) (CV001)(203.984,88) (NEP01)(nedostaje original A.TR br.H/0415852) (N380)(I20202000000094/18.02.2020.) (N380)(I2002667/2/1/02.03.2020.) (N018)(H/0415852/18.02.2020.) (N705)(MEDUZ1519352/20.02.2020.) (N730)(420002130/02.03.2020.) (N934)(BB)		47 Obračun davanja Vrsta Osnovica Stopa Iznos		46 Statistička vrijednost	
		A00 800		0 25	
		Uk. iznos duga: HRK		0,00	
		Uk. iznos dod. jamstva: HRK		0,00	
2 Pošiljatelj/izvoznik Br: ---		33 Tarifna oznaka 73269098 90		15 Šif. zem. otp. izv. V999 ---	
32 Br. st 2		34 Šif. zem. podr. a TR b		35 Bruto masa (kg) 400	
31 Pakiranje i opis robe (0 PK BEZ OZNAKA) (CAIU8238888) NOSAČ ZA RADIJATORE: L CONSOLE; SPRING CONSOLE		37 Postupak 4000 ---		38 Neto masa (kg) 46,000	
		40 Isprava/prethodni dokument (X 337 030171/2020/440/004027)		39 Kvota	
		41 Posebna mjerna jedinica			
		42 Vrijednost stavke		43 MV 1	
44 Posebne primjedbe /priloženi dokumenti /uvjerenja i dozvole (CV010)(22,20) (CV011)(0,00) (PV001)(14,41) (SV002)(14,41) (CV001)(3.056,13) (NEP01)(nedostaje original A.TR br.H/0415852) (N380)(I20202000000094/18.02.2020.) (N380)(I2002667/2/1/02.03.2020.) (N018)(H/0415852/18.02.2020.) (Y904)(BB) (Y069)(BB) (9010)(BB) (9300)(BB) (N705)(MEDUZ1519352/20.02.2020.) (N730)(420002130/02.03.2020.) (N934)(BB)		47 Obračun davanja Vrsta Osnovica Stopa Iznos		46 Statistička vrijednost	
		A00 800		0 25	
		Uk. iznos duga: HRK		0,00	
		Uk. iznos dod. jamstva: HRK		0,00	

Izvor: DSV Hrvatska d.o.o.

Prilog 5. Račun špediterske tvrtke

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
Hrvatska

Stranica: 1 / 1
OIB: 30005325026
Datum računa: 02.03.2020 08:43
Datum dostižja: 01.05.2020
Datum pruženih usluga: 02.03.2020

Transport: 20200079

Račun: 12002667/2/1

Vrsta robe: panel radiator
Ref. broj: MEDUZI519352
Paritet: EXW - Avdij
Pošiljatelj: [REDACTED]
Primatelj: [REDACTED]

Pošiljka: 20007932
Posao: 320007932
Br. koleta: 28 Koli
Težina: 24.347,640 kg

CAIU8238888 / 40'hc

#	Naziv usluge	Jed.	Količina	Cijena HRK	Vrijed. b.p. HRK	Porez
1.	Pomorski transport - uvoz		1,00			0.00% (45)
2.	THC; ISPS, HFEE, CBF, Inspection fee		1,00			0.00% (50)
3.	D/O fee		1,00			0.00% (50)
4.	T1		1,00			0.00% (50)
5.	Kamionski transport		1,00			0.00% (50)
6.	EXW troškovi		1,00			0.00% (45)
Ukupna temeljna vrijednost:						
(45) Oslobođeno PDV po čl. 45. zakona				0,00%		0,00
(50) Oslobođeno PDV po čl 44 st.1 toč.38 Zakona o Pdv-u				0,00%		0,00
Iznos za plaćanje:						HRK

Poziv na broj: 00 12002667
Broj bankovnog računa: [REDACTED]; Zagrebačka banka d.d. Zagreb
S.W.I.F.T. kod: [REDACTED]

Pri plaćanju obavezno navedite broj našeg računa. Rok za eventualne reklamacije je 8 dana od primitka računa. Račun smatramo plaćenim kad sredstva dospiju na naš transakcijski račun. Po isteku roka plaćanja zaračunavamo zakonsku zateznu kamatu koja je plativa u roku 8 dana po ispostavljanju računa za kamate.

Fakturirao: [REDACTED]

Račun za poslovanje: [REDACTED]

Mirodovni sud: Trgovački sud u Zagrebu
Osnovni kapital: [REDACTED]

Izvor: DSV Hrvatska d.o.o.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj _____ završni rad
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na
objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.
Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz
necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.
Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj
visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.
Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu _____ završnog rada
pod naslovom **PRIKAZ POSLOVA ŠPEDICIJE PRI UVOZU ROBE IZ TURSKE**

na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom
repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Student/ica:

U Zagrebu, 7.9.2020

Petar Pistorić
(potpis)